

DANTISCUM

Pracownia Badań Archeologicznych

**Alicja Gomoliszek
Robert Krzywdziński**

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
w Gdańsku
ul. Dyrekcyjna 2/4, 80-852 Gdańsk
2017 -10- 12

**Sprawozdanie z badań
archeologicznych przeprowadzonych
w Tczewie na ulicy Retmańskiej
w 2017 roku**

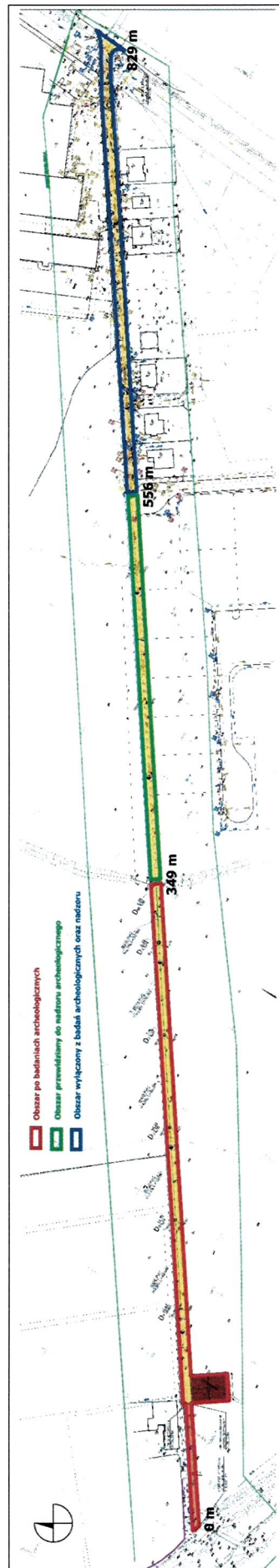
**Gdańsk
październik 2017**

W okresie od 08.09. do 04.10.2017 r. zostały przeprowadzone wyprzedzające badania archeologiczne na stanowiskach 43 i 55 (AZP 17-45/1 i 17-45/13, osada wielokulturowa, punkt osadniczy) w Tczewie przy ul. Retmańskiej (działki 28/38; 28/44; 28/62; 28/63; 46, obręb 2). Badania zostały zrealizowane przez Roberta Krzywdzińskiego i Alicję Gomoliszek z Pracowni Badań Archeologicznych DANTISCUM, ul. Łąkowa 60A/27, 80-769 Gdańsk na zlecenie Gminy Miejskiej Tczew, Pl. Piłsudskiego 1, 83-110 Tczew. Badania wykonano zgodnie z decyzją PWKZ nr ZA.5161.551.2017.SS z dnia 01.08.2017 r.

Ryc. 1. Lokalizacja wyprzedzających badań archeologicznych na ul. Retmańskiej w Tczewie (Północna orientacja planu).

Badania archeologiczne przeprowadzone zostały w związku z planowaną przez Urząd Miejski w Tczewie budową ciągu pieszo-jezdnego, jego oświetlenia oraz miejsc parkingowych ul. Retmańskiej w Tczewie od ul. Czatkowskiej do kładki na Kanale Młyńskim.

Ryc. 2. Zakres inwestycji z zaznaczonymi odcinkami o różnym statusie. Tczew, ul. Retmańska

Inwestycja objęła swym zasięgiem obszar o powierzchni ok. 4 260 m². Miała ona charakter liniowy o długości 829 m (ryc. 2).

Wykopaliska zostały przeprowadzone na odcinku o długości 349 m, od kanału Młyńskiego do rowu melioracyjnego biegnącego na osi północ-południe. Zasięg wykopu został zaznaczony kolorem czerwonym na rycinie 2. Jego powierzchnia wynosiła ok. 1 860 m². Szerokość wykopu wynosiła 2,5 m na odcinku 70 m, w miejscu planowanego ciągu pieszego (od Kanału Młyńskiego do planowanego parkingu) i 5 m na pozostałym odcinku (w miejscu planowanego ciągu jezdnego). Ponadto wykop pod planowany parking przylegający do ciągu pieszo-jezdnego od strony południowej miał długość 20 m i szerokość 15 m.

Pozostały obszar, od rowu melioracyjnego do ulicy Czatkowskiej, już w trakcie trwania wykopalisk, na podstawie protokołu PWKZ został podzielony na dwa odcinki, które zmieniły swój status.

Odcinek pierwszy, od rowu melioracyjnego do początku zabudowań mieszkalnych, którego długość wynosi 207 m (zaznaczony kolorem zielonym na rycinie 2) został przewidziany do nadzoru archeologicznego w trakcie przyszłych robót drogowych. W trakcie eksploracji okazało się bowiem, że wytyczony wykop w znacznej mierze przebiega w obrębie starszego, bardzo szerokiego wkopu pod kanalizację deszczową (średnica przewodów 80 cm), który w znacznym stopniu naruszył warstwę pierwotną (calec) (ryc. 3).

Odcinek drugi, o długości 273 m biegnący wzdłuż zabudowy mieszkalnej aż do ulicy Czatkowskiej (zaznaczony kolorem niebieskim na rycinie 2) został wyłączony z badań archeologicznych oraz nadzoru ze względu na istniejącą gęstą sieć czynnych instalacji (gazowych, elektrycznych, kanalizacyjnych i in.).

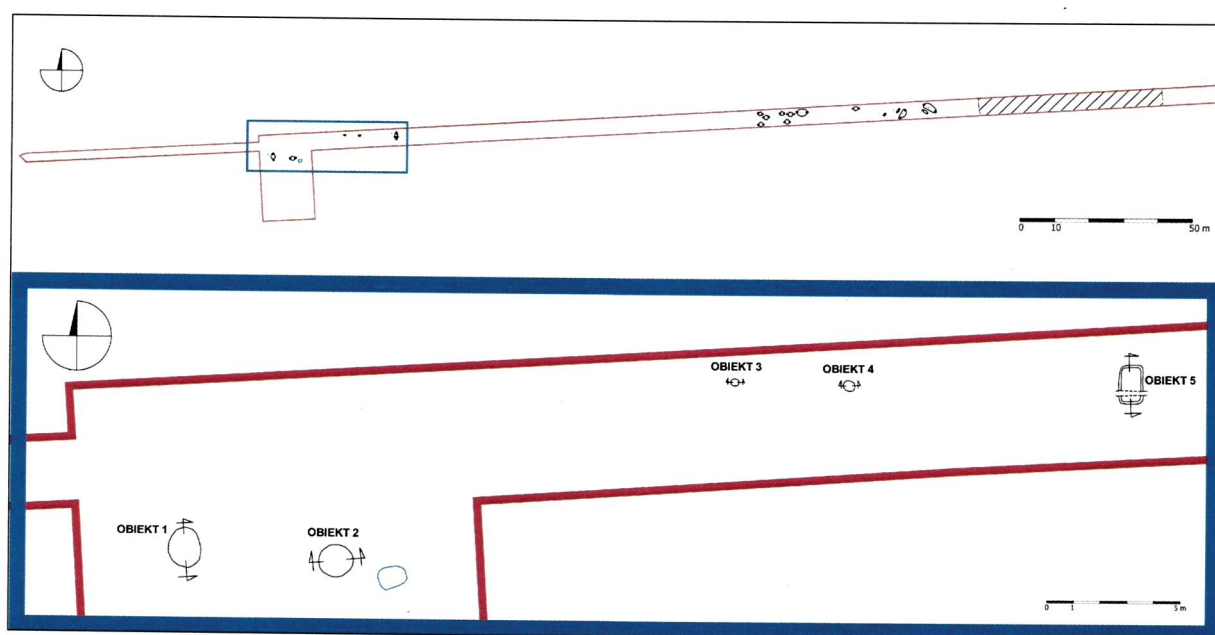
Badania archeologiczne rozpoczęto od mechanicznego usunięcia humusu do stropu calca na głębokość 30-160 cm. Zarejestrowany calca stanowiła zwarta i plastyczna, pomarańczowa i pomarańczowo-brązowa, glina (ryc. 4). Następnie, po podczyszczeniu profili oraz powierzchni dna wykopu, stwierdzono 18 obiektów (ryc. 5-6). Pozyskano z nich 200 fragmentów ceramiki.

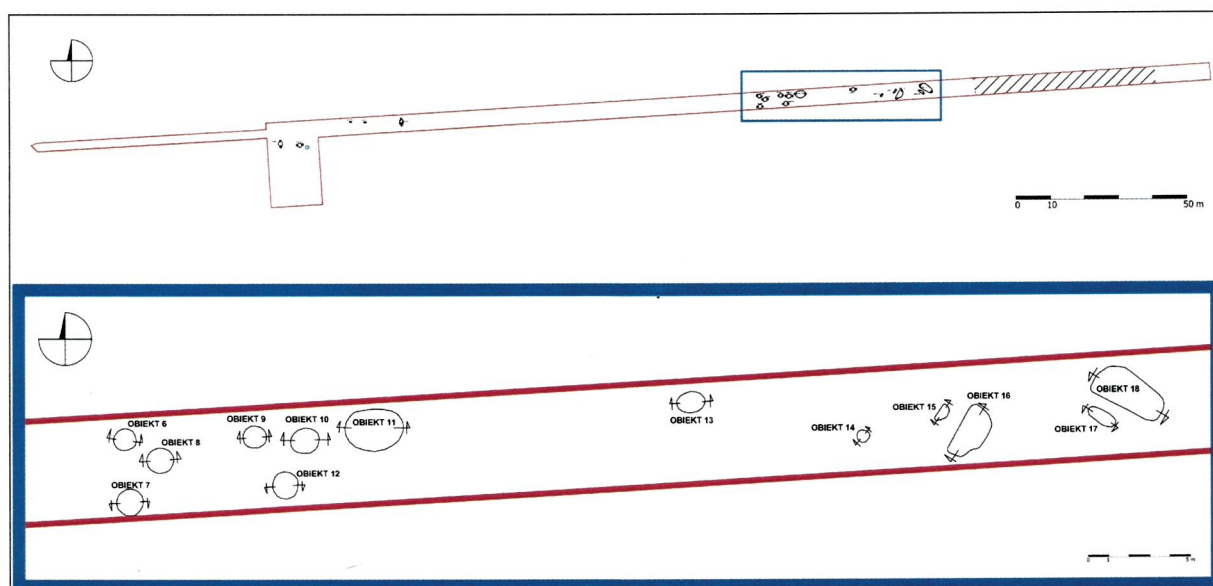
Ryc. 3. Widok fragmentu wkopu w Tczewie przy ul. Retmańskiej na odcinku, gdzie stwierdzono współczesny wkop pod kanalizację deszczową (odcinek oznaczony kolorem zielonym na ryc. 2). Widok od wschodu. Fot. A. Gomoliszek.

Ryc. 4. Widok calca w wykopie w Tczewie przy ul. Retmańskiej.
Widok od wschodu. Fot. R. Krzywdziński.

Ryc. 5. Plan wykopu w Tczewie przy ul. Retmańskiej (odcinek oznaczony
kolorem czerwonym na ryc. 2) z odsłoniętymi obiektami (nr 1-5). Rys. A. Gomiszek.

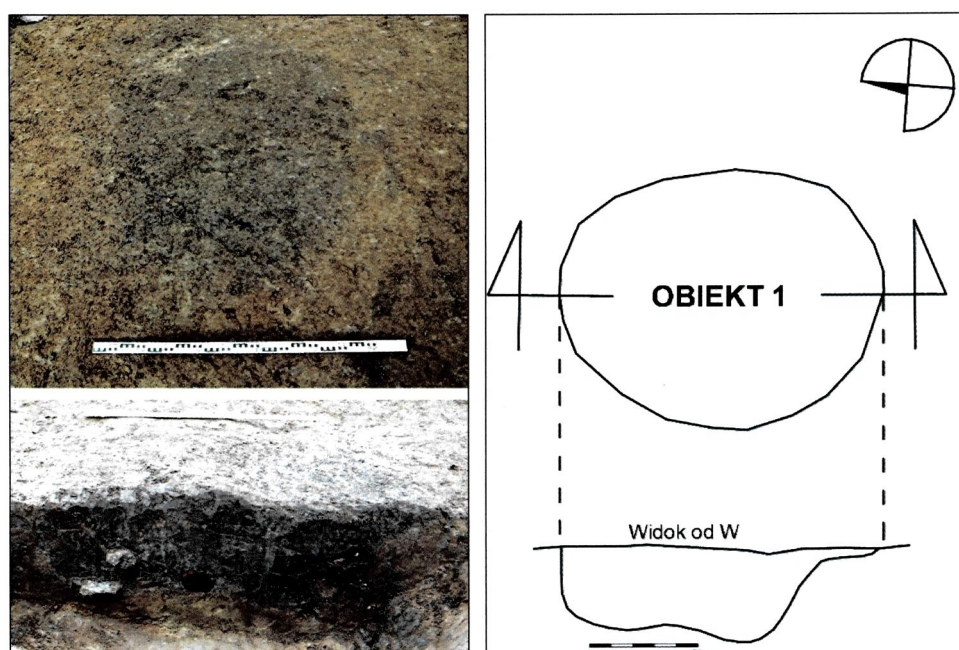
Ryc. 6. Plan wykopaliska w Tczewie przy ul. Retmańskiej (odcinek oznaczony kolorem czerwonym na ryc. 2) z odsłoniętymi obiektami (6-18). Rys. A. Gomoliszek.

OBIEKT 1

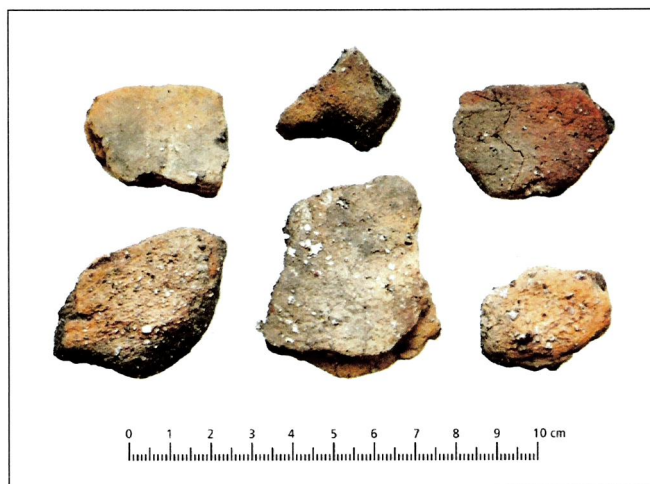
Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał owalny kształt planu o średnicy 120-146 cm i głębokości 40-46 cm. Dno miało nieckowate. Zasyp był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spieczoną glinę z inkluzjami drobnych węgli drzewnych. Kolor zasypu był szary.

Z zasypu obiektu pozyskano 6 fragmentów naczyń glinianych, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

Ryc. 7. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 1. Widok od południa (z lewej na górze) i od zachodu (z lewej na dole). Fot. A. Gomoliszek. Rys. A. Gomoliszek.

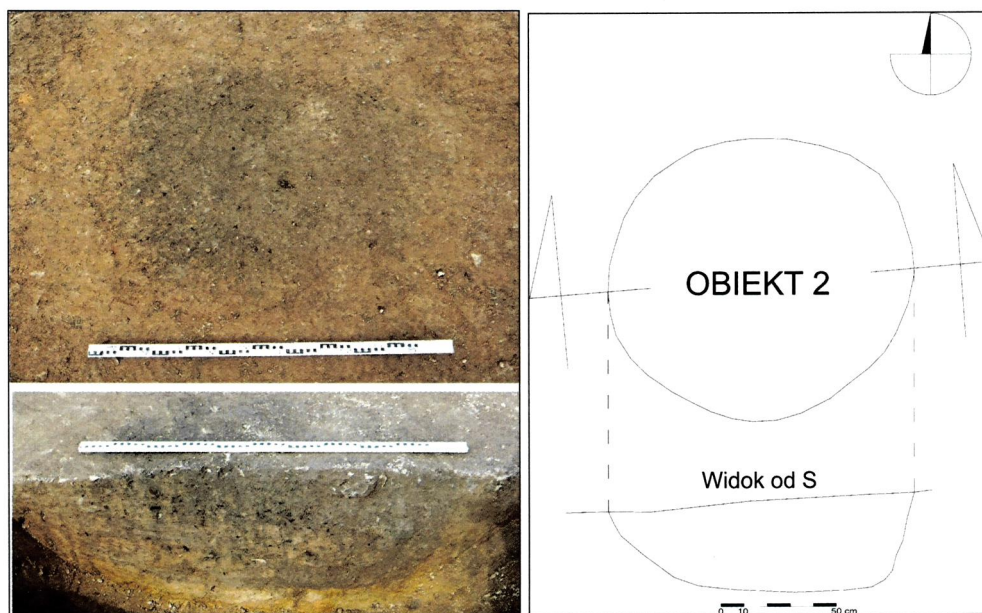
Ryc. 8. Fragmenty naczyń glinianych pozyskanych z obiektu 1. Tczew, ul. Retmańska. Fot. A. Gomoliszek.

OBIEKT 2

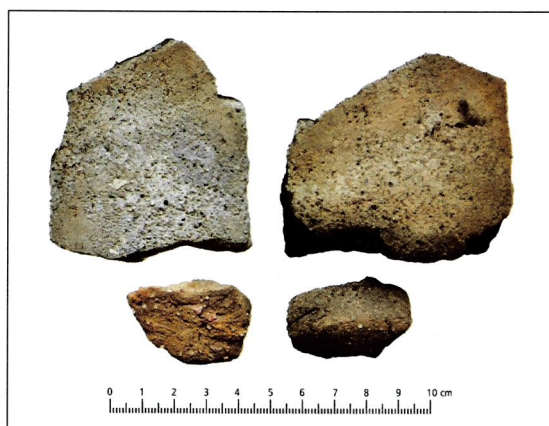
Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał owalny kształt planu o średnicy ok. 120 cm i głębokości 40 cm. Dno miało płaskie. Zasyp był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spiaszczoną glinę z inkluzjami drobnych węgli drzewnych. Kolor zasypu był ciemnoszaro-brązowy.

Z zasypu obiektu pozyskano 4 fragmenty naczyń glinianych, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

Ryc. 9. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 2. Widok od południa. Fot. A. Gomoliszek. Rys. A. Gomoliszek.

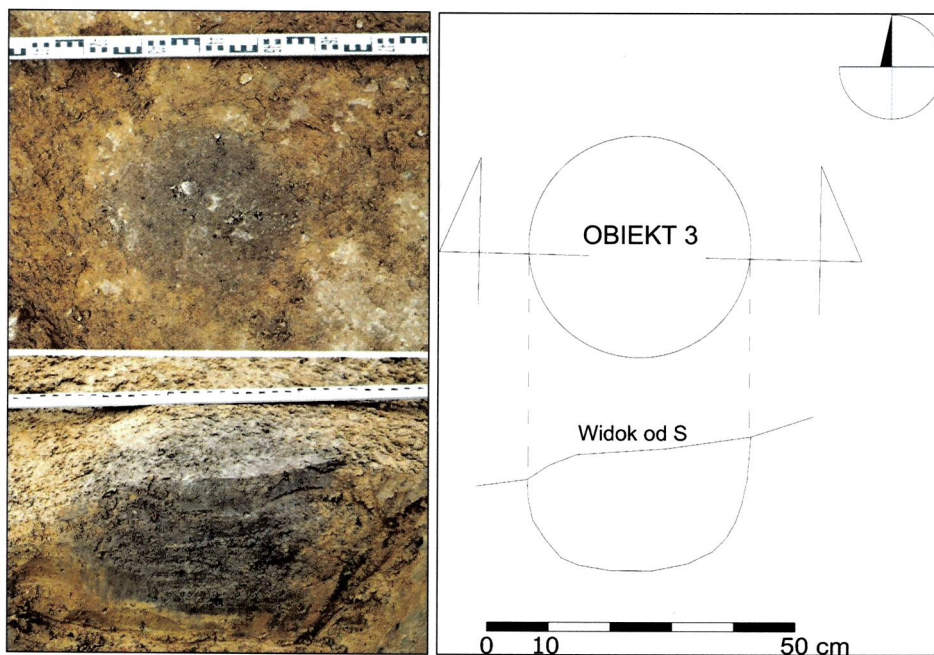
Ryc. 10. Fragmenty naczyń glinianych pozyskanych z obiektu 2. Tczew, ul. Retmańska. Fot. A. Gomoliszek

OBIEKT 3

Dół posłupowy(?).

Obiekt miał okrągły kształt planu o średnicy 36 cm i głębokości 20 cm. Dno miało nieckowate. Zasyp był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spiaszczoną glinę z inkluzjami drobnych węgli drzewnych. Kolor zasypu był szary.

Z zasypu obiektu pozyskano 4 fragmenty naczyń glinianych, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

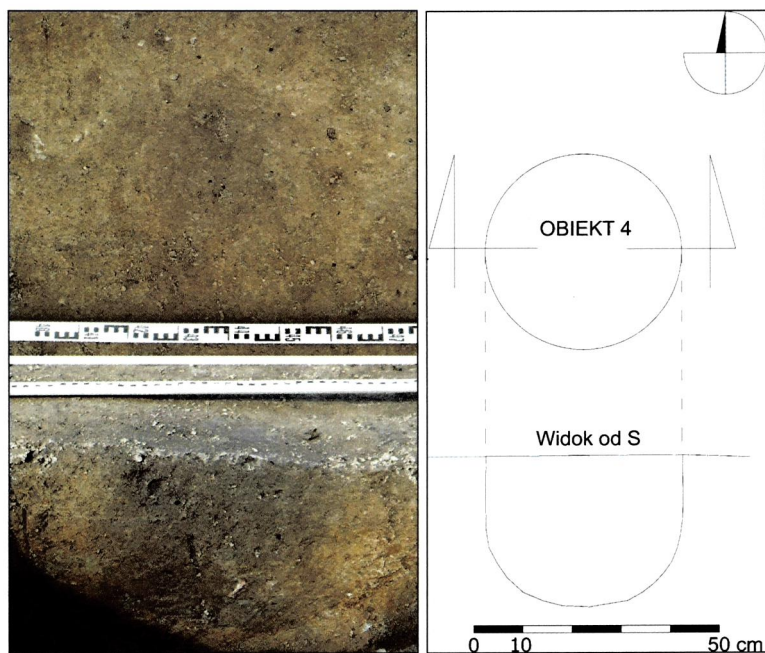
Ryc. 11. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 3. Widok od południa. Fot. A. Gomoliszek. Rys. A. Gomoliszek.

OBIEKT 4

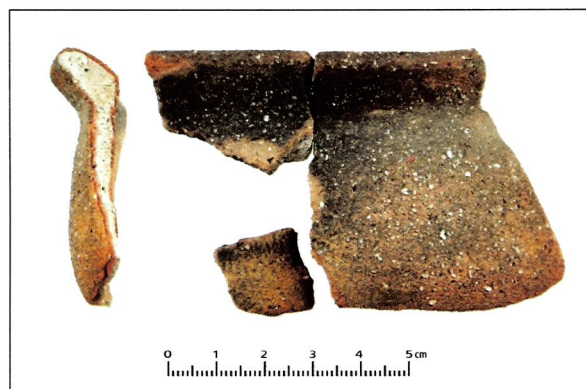
Dół posłupowy(?).

Obiekt miał okrągły kształt planu o średnicy 40 cm i głębokości 30 cm. Dno miało nieckowate. Zasyp był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spiaszczoną glinę koloru szarego.

Z zasypu obiektu pozyskano 6 fragmentów naczyń glinianych, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

Ryc. 12. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 4.
Widok od południa. Fot. A. Gomoliszek. Rys. A. Gomoliszek.

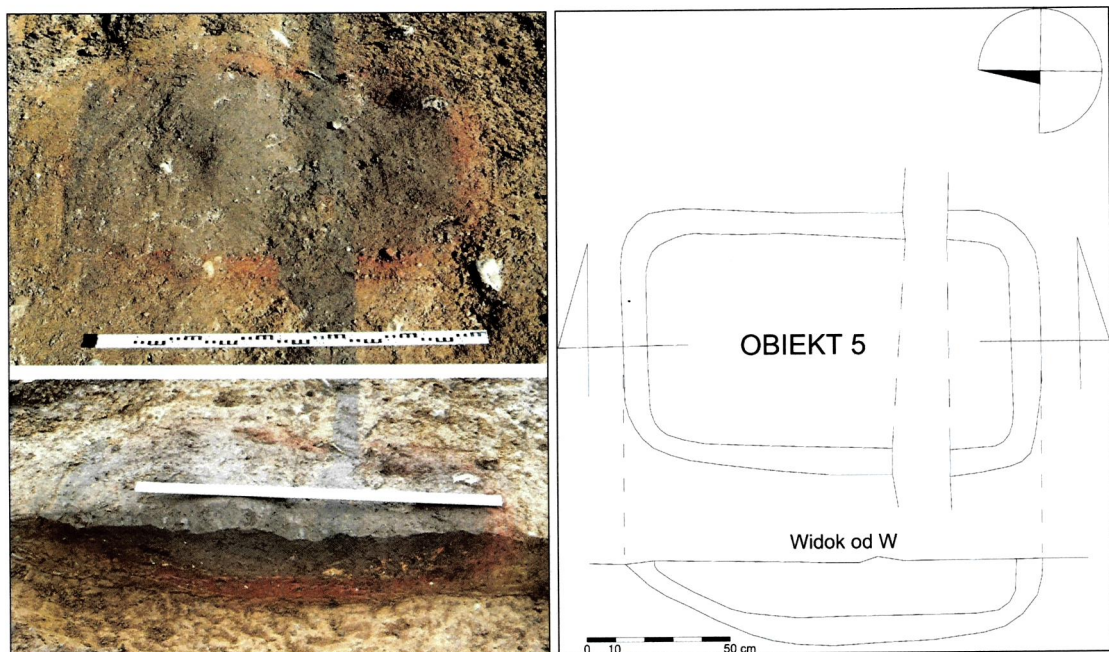
Ryc. 13. Fragmenty naczynia glinianego pozyskane z obiektu 4.
Tczew, ul. Retmańska. Fot. A. Gomoliszek.

OBIEKT 5

Piec(?).

Obiekt miał kształt planu zbliżony do prostokątnego o długości 147 cm, szerokości 90 cm i głębokości 30 cm. Dno miał płaskie. Zasył był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spiaszczoną glinę z inkluzjami drobnych węgli drzewnych. Kolor zasypu był ciemnobrązowy. Dno obiektu stanowiła ok. 10 cm warstwa gliny, która została utwardzona najprawdopodobniej pod wpływem wysokiej temperatury.

Z zasypu obiektu pozyskano 8 fragmentów naczyń glinianych, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

Ryc. 14. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 5. Widok od zachodu. Fot. A. Gomoliszek. Rys. A. Gomoliszek.

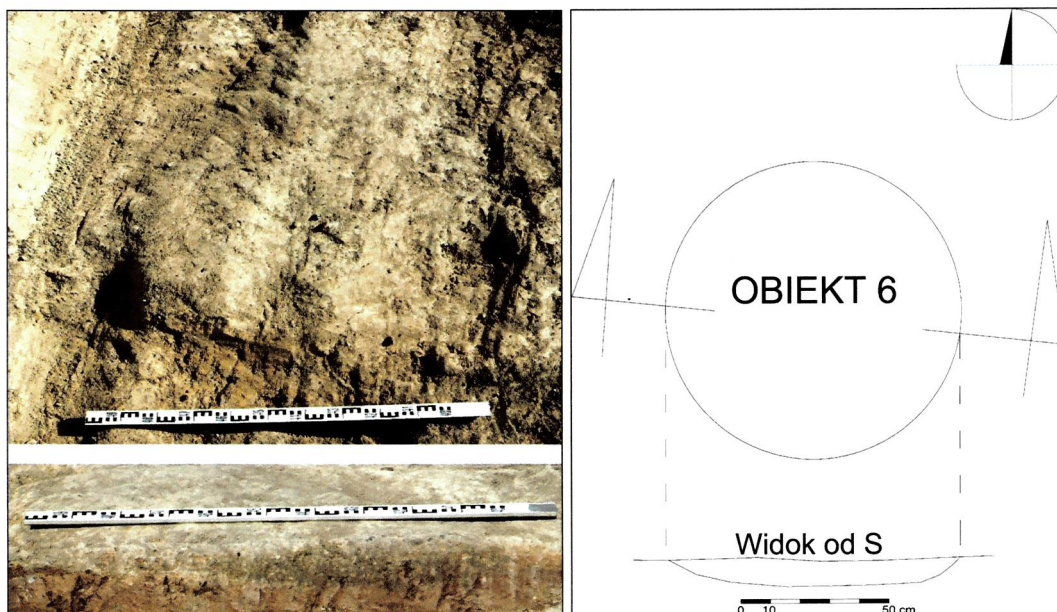

Ryc. 15. Fragmenty naczyń glinianych pozyskanych z obiektu 5.
Tczew, ul. Retmańska. Fot. A. Gomoliszek.

OBIEKT 6

Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał okrągły kształt planu o średnicy 100 cm i głębokości 10 cm. Dno miało płaskie. Zasyp był bardzo twardy, zwarty. Zawierał glinę. Kolor zasypu był szary.

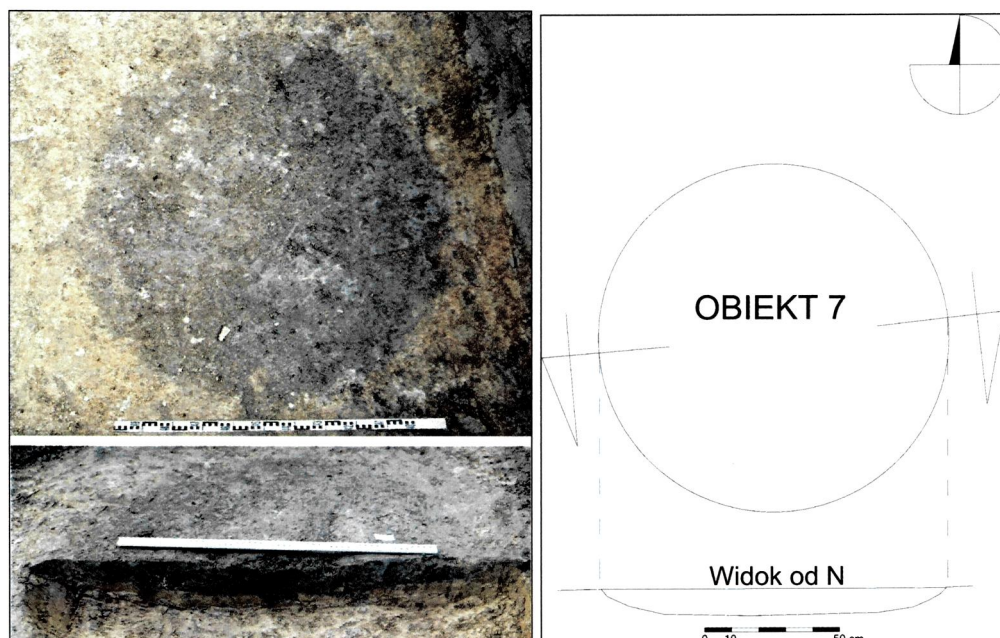
Ryc. 16. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 6. Widok od południa. Fot. A. Gomoliszek.

OBIEKT 7

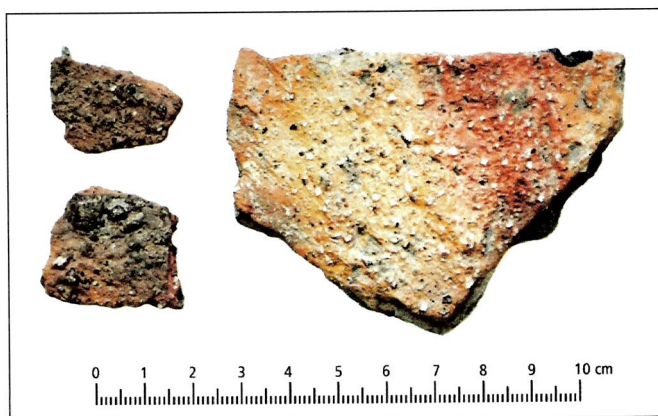
Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał okrągły kształt planu o średnicy 130 cm i głębokości 11-12 cm. Dno miało płaskie. Zasyp był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spiaszczoną glinę. Kolor zasypu był szaro-brązowy.

Z zasypu obiektu pozyskano 3 fragmenty naczyń glinianych, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

Ryc. 17. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 7. Widok od zachodu (z lewej na górze) i od północy (z lewej na dole). Fot. P. Terendy. Rys. A. Gomoliszek.

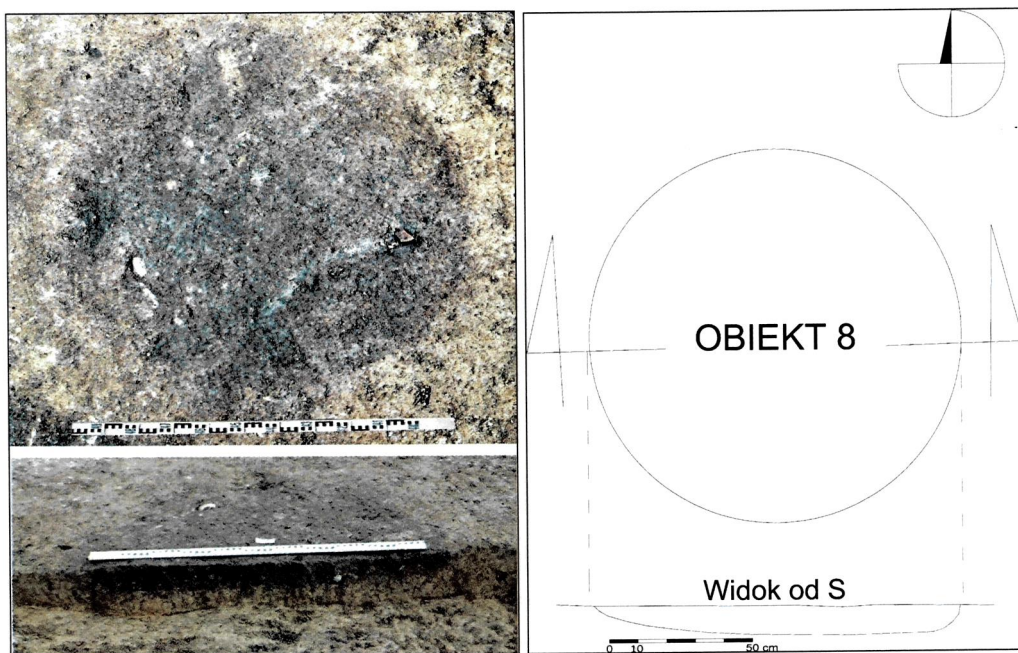

Ryc. 18. Fragmenty naczyń glinianych pozyskanych z obiektu 7.
Tczew, ul. Retmańska. Fot. A. Gomoliszek.

OBIEKT 8

Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał okrągły kształt planu o średnicy 130 cm i głębokości 11-12 cm. Dno miało płaskie. Zasyp był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spieczoną glinę z inkluzjami drobnych węgli drzewnych. Kolor zasypu był szaro-brązowy.

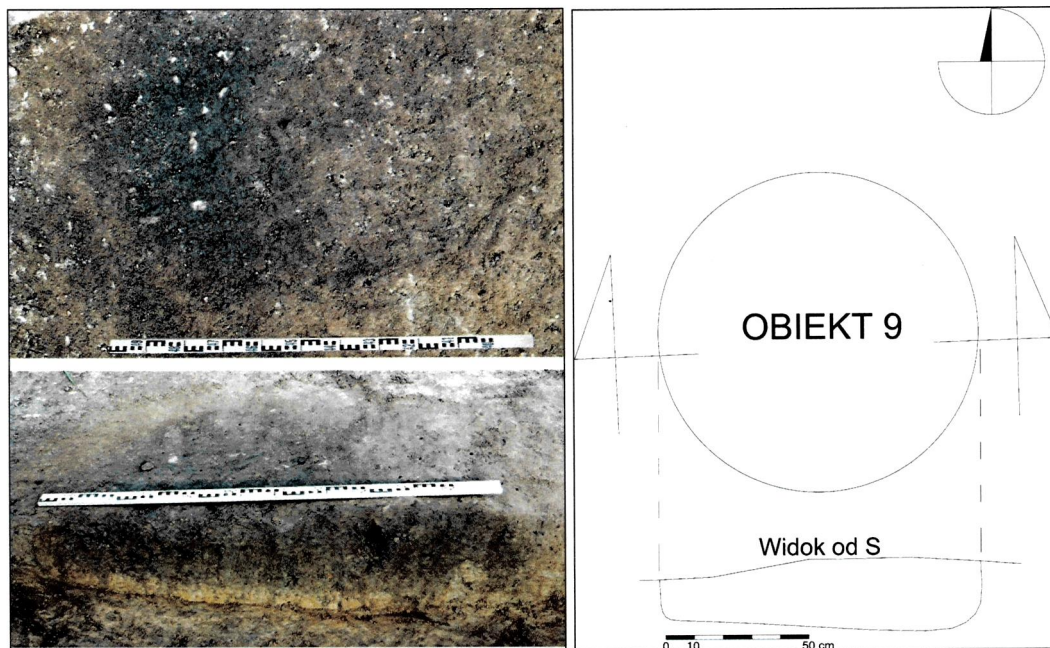
Ryc. 19. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 8. Widok od zachodu (z lewej na górze) i od południa (z lewej na dole). Fot. P. Terendy. Rys. A. Gomoliszek.

OBIEKT 9

Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał okrągły kształt planu o średnicy 112 cm i głębokości 12-26 cm. Dno miało płaskie. Zasyp był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spieczoną glinę z inkluzjami drobnych węgli drzewnych. Kolor zasypu był ciemnoszary.

Z zasypu obiektu pozyskano 3 fragmenty naczyń glinianych, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

Ryc. 20. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 9. Widok od południa. Fot. P. Terendy. Rys. A. Gomoliszek.

OBIEKT 10

Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał owalny kształt planu o średnicy 120-138 cm i głębokości ok. 28 cm. Dno miało nieckowate. Zasył był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spiaszczoną glinę z inkluzjami drobnych węgli drzewnych i polepy glinianej. Kolor zasypu był ciemnoszary.

Z zasypu obiektu pozyskano 9 fragmentów naczyń glinianych, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

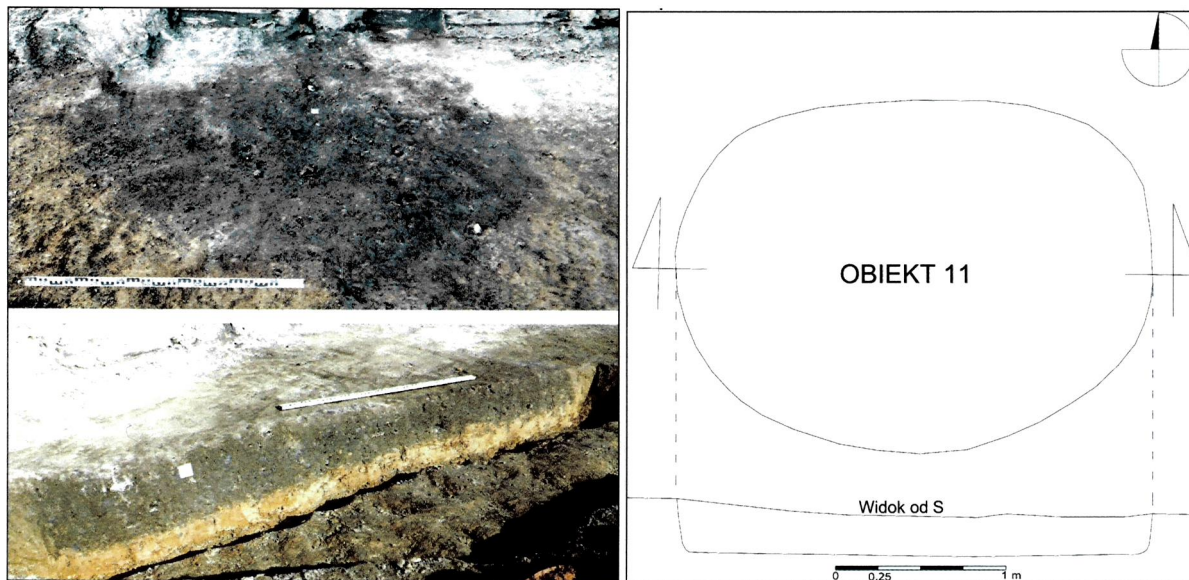
Ryc. 21. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 10. Widok od południa. Fot. P. Terendy. Rys. A. Gomoliszek.

OBIEKT 11

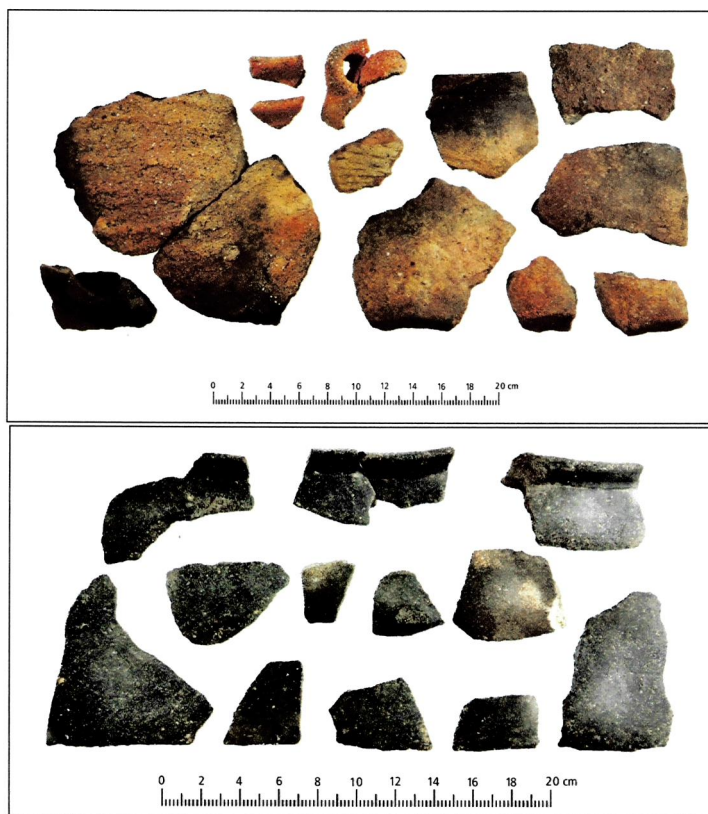
Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał owalny kształt planu o średnicy 205-280 cm i głębokości 22-30 cm. Dno miało płaskie. Zasyp był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spieczoną glinę z inkluzjami drobnych węgli drzewnych. Kolor zasypu był ciemnoszaro-brązowy.

Z zasypu obiektu pozyskano 103 fragmenty naczyń glinianych, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

Ryc. 22. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 11. Widok od południa (z lewej na górze) i od południowego zachodu (z lewej na dole). Fot. P. Terendy, A. Gomoliszek. Rys. A. Gomoliszek.

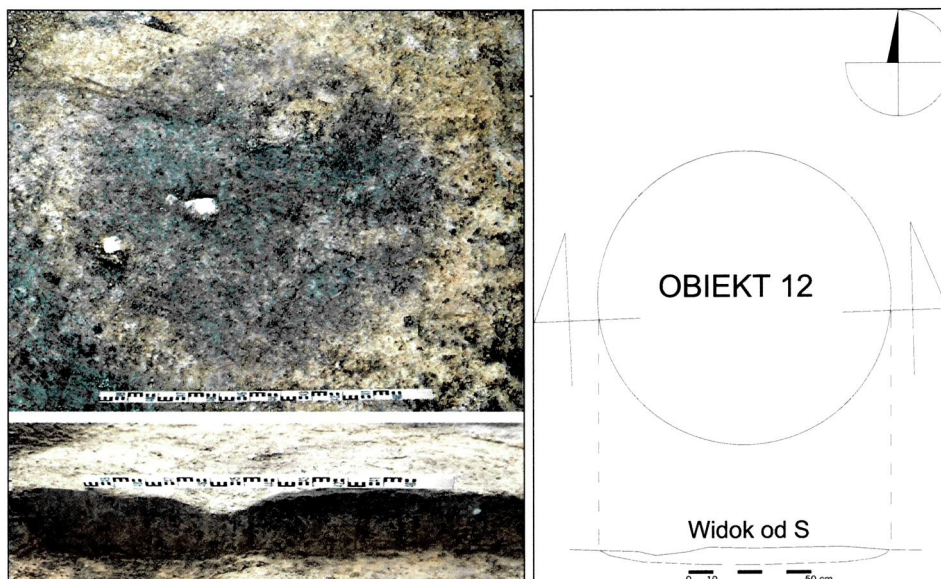

Ryc. 23. Fragmenty naczyń glinianych pozyskanych z obiektu 11. Tczew, ul. Retmańska. Fot. A. Gomoliszek.

OBIEKT 12

Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał okrągły kształt planu o średnicy 120 cm i głębokości 6 cm. Dno miało płaskie. Zasyp był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spiaszczoną glinę z inkluzjami drobnych węgli drzewnych. Kolor zasypu był ciemnoszaro-brązowy.

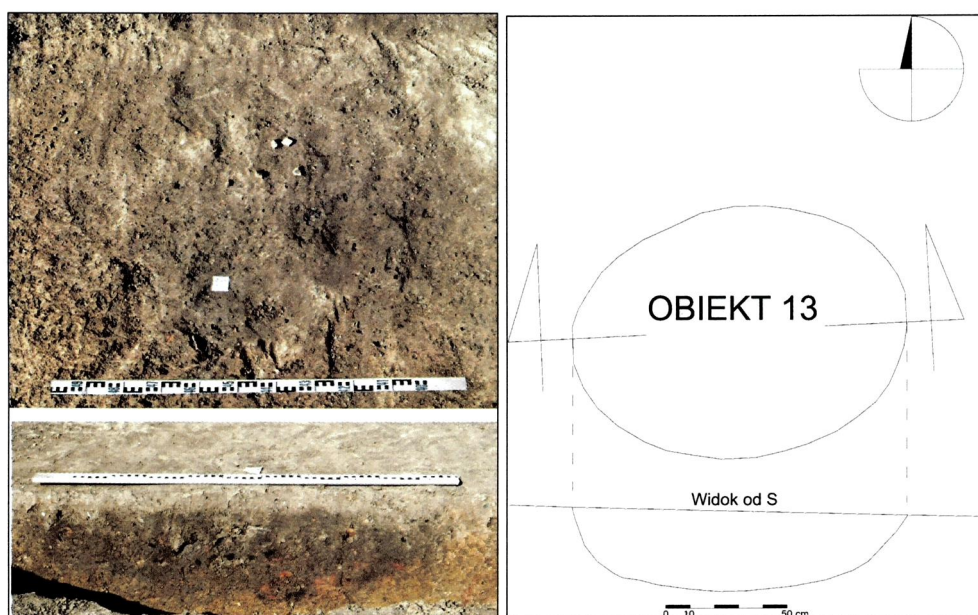
Ryc. 24. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 12. Widok od zachodu (z lewej na górze) i od północy (z lewej na dole). Fot. A. Gomoliszek, P. Terendy. Rys. A. Gomoliszek.

OBIEKT 13

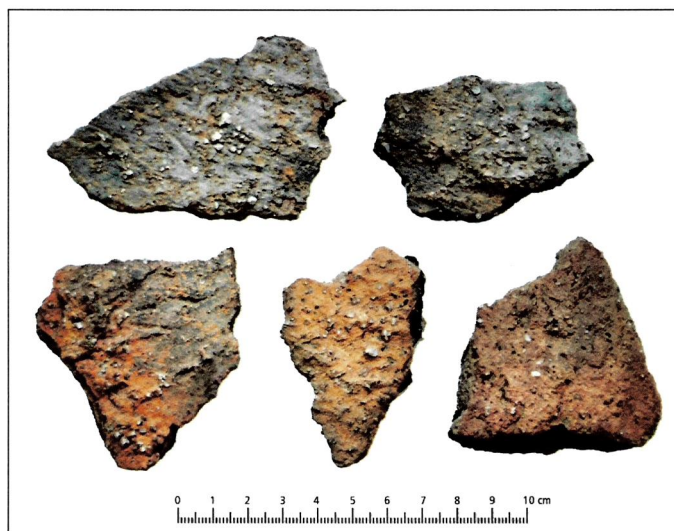
Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał owalny kształt planu o średnicy 100-138 cm i głębokości 32 cm. Dno miało nieckowate. Zasyp był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spiaszczoną glinę z inkluzjami drobnych węgli drzewnych i polepy glinianej. Kolor zasypu był szary.

Z zasypu obiektu pozyskano 15 fragmentów naczyń glinianych, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

Ryc. 25. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 13. Widok od południa. Fot. P. Terendy. Rys. A. Gomoliszek.

Ryc. 26. Fragmenty naczyń glinianych pozyskane z obiektu 13. Tczew, ul. Retmańska. Fot. A. Gomoliszek.

OBIEKT 14

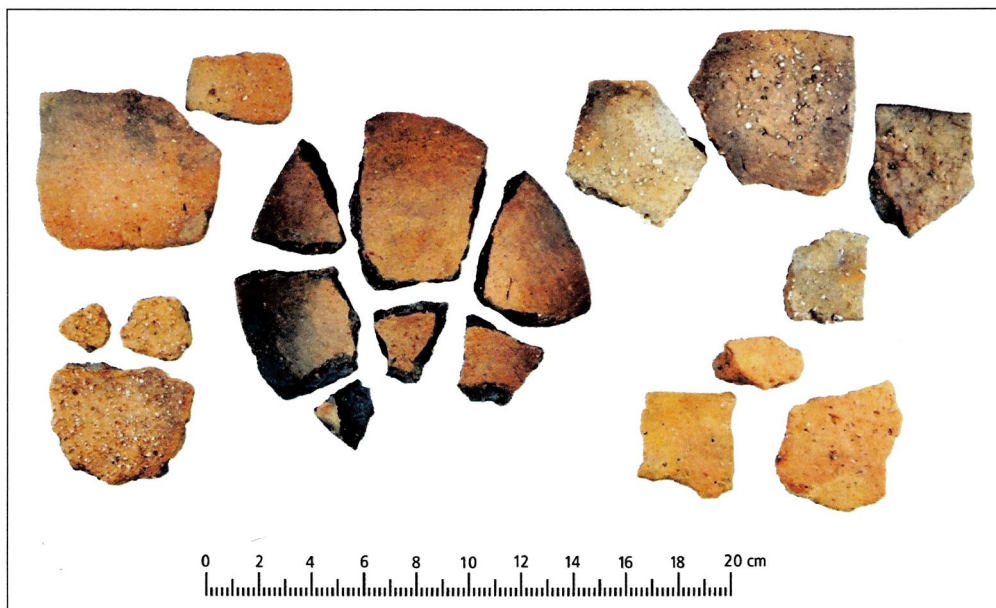
Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał okrągły kształt planu o średnicy 63 cm i głębokości 12 cm. Dno miało nieckowate. Zasyp był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spieczoną glinę. Kolor zasypu był szary.

Z zasypu obiektu pozyskano 20 fragmentów naczyń glinianych, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

Ryc. 27. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 14.
Widok od południowego wschodu. Fot. P. Terendy, R. Krzywdziński. Rys. A. Gomoliszek.

Ryc. 28. Fragmenty naczyń glinianych pozyskane z obiektu 14.
Tczew, ul. Retmańska. Fot. A. Gomoliszek.

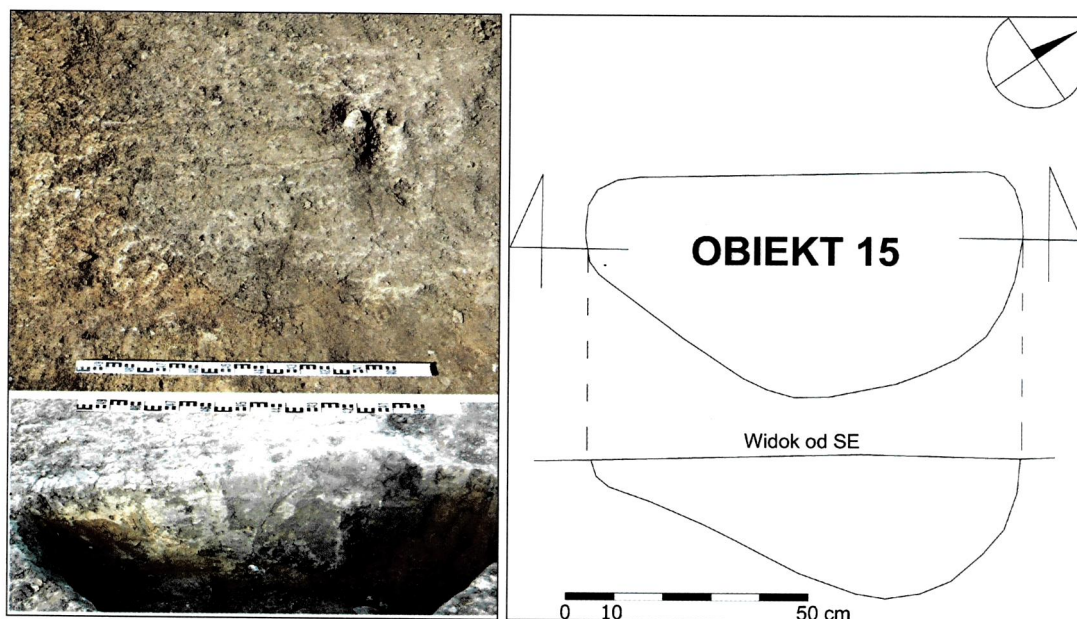
Ryc. 29. Zrekonstruowane naczynie gliniane pozyskane z obiektu 14.
Tczew, ul. Retmańska. Fot. A. Gomoliszek.

OBIEKT 15

Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał owalny kształt planu o średnicy 45-90 cm i głębokości 30 cm. Dno miało nieckowate. Zasyp był bardzo twardy, zwarty. Zawierał glinę koloru szaro-brązowego.

Z zasypu obiektu pozyskano 5 fragmentów naczyń glinianych, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

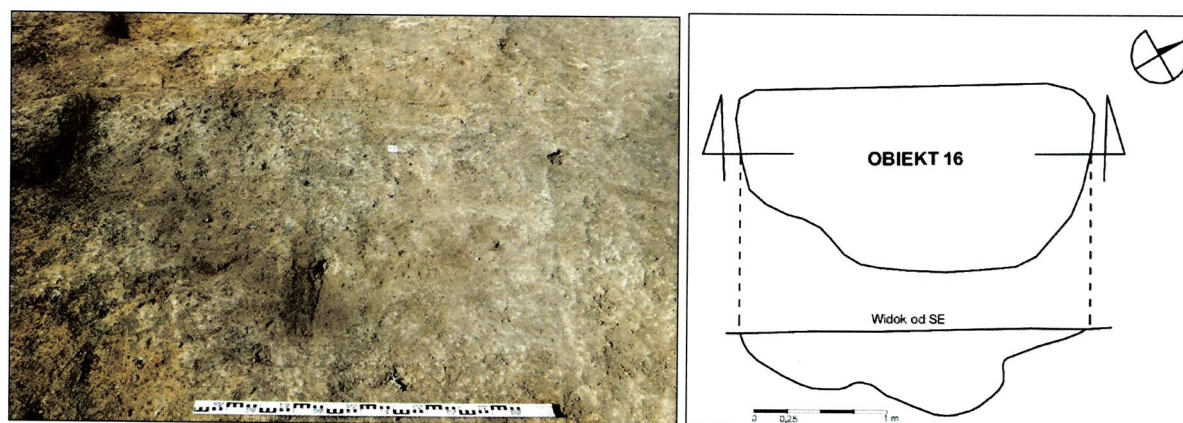
Ryc. 30. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 15.
Widok od południowego wschodu. Fot. P. Terendy, R. Krzywdziński. Rys. A. Gomoliszek.

OBIEKT 16

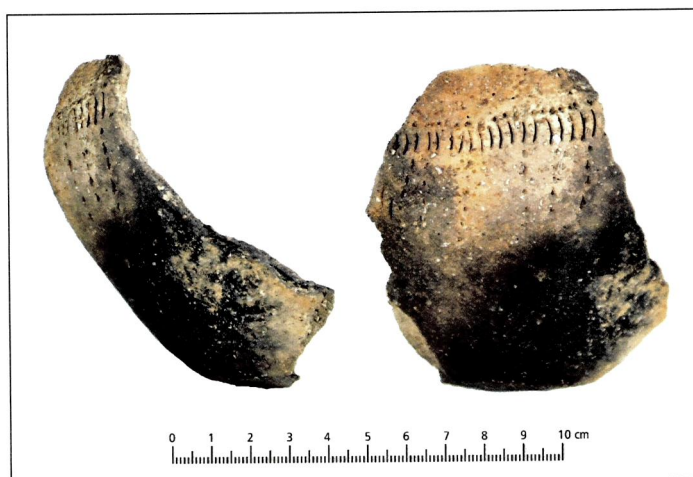
Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał nieregularny kształt planu o szerokości 140 cm, długości 260 cm i głębokości 64 cm. Dno miał nieckowate. Zasył był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spiaszczoną glinę z inkluzjami drobnych fragmentów polepy glinianej, drobnych bryłek wapna i węgla drzewnych. Kolor zasyłu był brązowy.

Z zasyłu obiektu pozyskano 11 fragmentów naczyń glinianych, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

Ryc. 31. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 16.
Widok od południowego wschodu. Fot. P. Terendy. Rys. A. Gomoliszek.

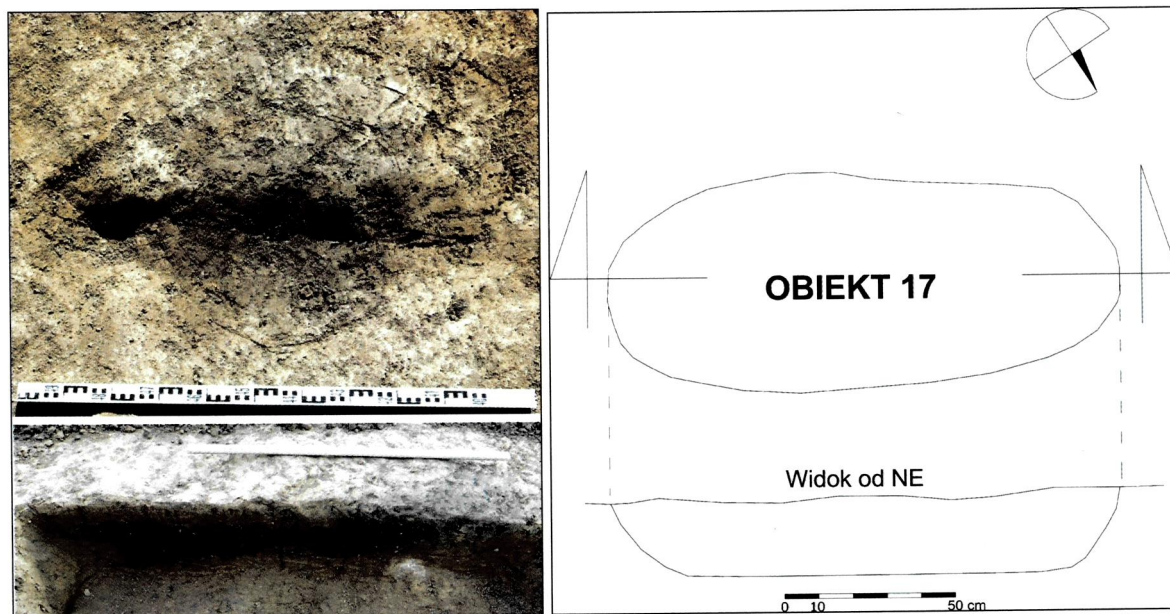
Ryc. 32. Fragment naczynia glinianego z ornamentem pozyskany z obiektu 16. Tczew, ul. Retmańska. Fot. A. Gomoliszek.

OBIEKT 17

Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał owalny kształt planu o średnicy 65-150 cm i głębokości 24 cm. Dno miało płaskie. Zasyp był bardzo twardy, zwarty. Zawierał spiaszczoną glinę z inkluzjami drobnych fragmentów polepy glinianej, drobnych bryłek wapna i węgli drzewnych. Kolor zasypu był ciemnobrązowy.

Z zasypu obiektu pozyskano 2 fragmenty naczyń glinianych, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

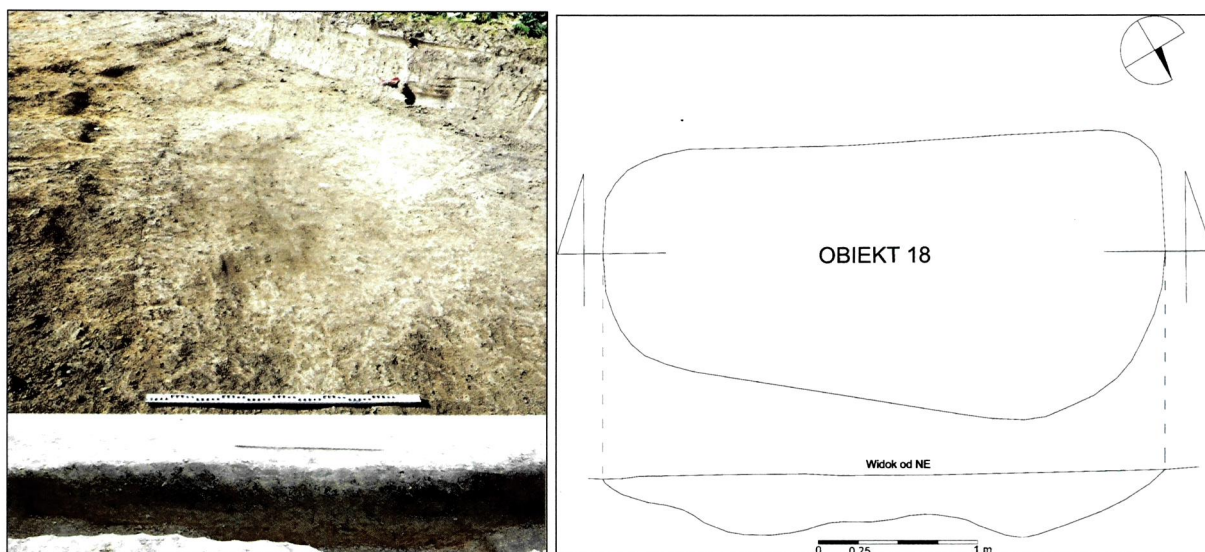
Ryc. 33. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 17. Widok od północnego wschodu. Fot. P. Terendy, A. Gomoliszek. Rys. A. Gomoliszek.

OBIEKT 18

Jama śmietniskowa(?).

Obiekt miał kształt planu zbliżony do prostokątnego o szerokości 140-160 cm, długości 355 cm i głębokości 38-40 cm. Dno miało nieregularne (miejscami nieckowate). Zasyp był bardzo

twardy, zwarty. Zawierał spiaszczoną glinę z inkluzjami drobnych fragmentów polepy glinianej, drobnych bryłek wapna i węgla drzewnych. Kolor zasypu był ciemnobrązowy. Z zasypu obiektu pozyskano 1 fragment naczynia glinianego, o nieustalonej dokładnie chronologii (epoka żelaza?).

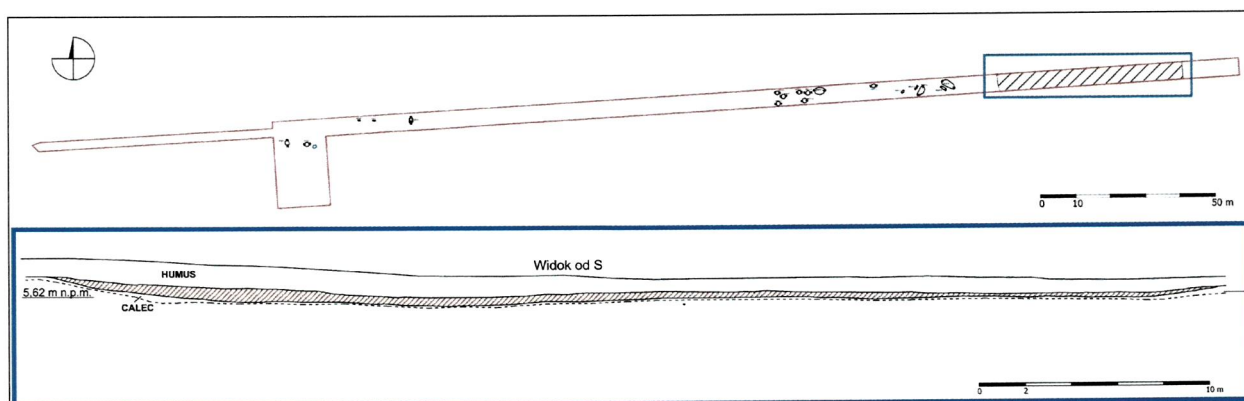

Ryc. 34. Tczew, ul. Retmańska. Plan i przekrój obiektu 18. Widok od południowego wschodu (z lewej na górze) i północnego wschodu (z lewej na dole). Fot. A. Gomoliszek. Rys. A. Gomoliszek.

Oprócz 18 obiektów, w południowej części przebadanego obszaru, na głębokości 40-100 cm, odsłonięto warstwę o miąższości 10-60 cm, która rozciągała się na długości ok. 50 m (ryc. 35-36). Jej skład stanowiła głównie ciemnoszaro-brązowa glina z inkluzjami drobnoziarnistego piasku. Z warstwy tej pozyskano 79 fragmentów ceramiki (ryc. 37). Ponadto 26 fragmentów ceramiki pochodziło z humusu.

Ryc. 35. Widok profilu warstwy w wykopie przy ul. Retmańskiej w Tczewie. Widok od północnego zachodu. Fot. R. Krzywdziński.

Ryc. 36. Zakres i przekrój warstwy odsłoniętej w wykopie przy ul. Retmańskiej w Tczewie. Rys. A. Gomoliszek.

Ryc. 37. Wybór fragmentów naczyń glinianych pozyskanych z warstwy.
Tczew, ul. Retmańska. Fot. A. Gomoliszek.

Odkryte obiekty, jak i warstwa, stanowią najprawdopodobniej pozostałości osady wielokulturowej. Ze względu na ograniczony zakres badań oraz ilość dostępnych danych trudno jest uściślić w tej chwili chronologię tego stanowiska.

[Handwritten signature]

Andrzej Gomoliszek